

Riksdagens arbetsformer

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas 40 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2001 i frågor som gäller riksdagens arbetsformer. Motionerna tar upp en rad frågor, bl.a. ledamöternas placering i plenisalen, riksdagens arbetsår, riksdagsdebatterna, budgetprocessen, den allmänna motionstiden, utskottsindelningen, utskottens arbetsformer, riksdagsledamöternas arbetssituation, debattregler vid frågestund, registrering av lobbyare, regionalt riksdagskontor i Göteborg samt vissa informationsfrågor.

Vidare behandlas i betänkandet riksdagsstyrelsens förslag 2001/02:RS1 Ändringar av vissa ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och Sveriges företrädare i Europaparlamentet. Riksdagsstyrelsen föreslår att ersättningar som betalas till ledamöterna för deras sjukvårdskostnader, dvs. för bl.a. läkarbesök och läkemedel, i huvudsak tas bort. Ersättning för kostnader för insatser i rehabiliterande syfte skall dock kunna utgå i särskilda fall. Riksdagsstyrelsen föreslår vidare en förstärkning av efterlevandeskyddet efter den som är riksdagsledamot eller företrädare i Europaparlamentet efter fyllda 70 år. Slutligen föreslås två följdändringar till tidigare ändringar.

Utskottet har tillstyrkt lagförslagen och avstyrkt samtliga motionsyrkanden. Flera motioner har avstyrkts med hänvisning till att de faller under talmanens och riksdagsstyrelsens ansvarsområden. De gäller frågor kring planeringen av riksdagsarbetet och ledningen av riksdagsförvaltningen som enligt riksdagsordningen och instruktionen för riksdagsförvaltningen skall hanteras av dessa organ.

Sju reservationer och ett särskilt yttrande har avgetts.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	5
Utskottets överväganden	8
Lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens	
ledamöter, m.m.	8
Riksdagsstyrelsens förslag.....	8
Utskottets ställningstagande	8
Arvodet till ledamöter i vissa organ.....	9
Motionen.....	9
Gällande regler	9
Tidigare behandling	10
Utskottets ställningstagande	10
Ersättningen till ersättare	10
Motionen.....	10
Gällande regler	11
Utskottets ställningstagande	11
Riksdagens arbetsår	12
Motionen.....	12
Tidigare riksdagsbehandling.....	12
Utskottets ställningstagande	12
Ledamöternas placering i plenisalen.....	13
Motionen.....	13
Tidigare riksdagsbehandling.....	13
Utskottets ställningstagande	13
Ideologiska debatter i riksdagen	14
Motionen.....	14
Tidigare behandling.....	14
Utskottets ställningstagande	14
Statsrådets deltagande i riksdagsarbetet.....	14
Motionen.....	15
Utskottets ställningstagande	15
Europaparlamentarikers deltagande i riksdagsdebatter.....	15
Motionen.....	15
Tidigare riksdagsbehandling.....	16
Utskottets ställningstagande	16
Den allmänna motionstiden m.m.	16
Motionerna	16
Tidigare riksdagsbehandling.....	17
Utskottets ställningstagande	18
Budgetprocessen.....	18
Motionerna	18
Tidigare behandling.....	19

Utskottets ställningstagande	20
Utformningen av motioner	20
Motionen	20
Gällande ordning	20
Utskottets ställningstagande	21
Utskottsorganisationen	21
Motionerna	21
Försvarsberedningens uppgifter	22
Tidigare riksdagsbehandling	22
Utskottets ställningstagande	23
Utskottens arbetsformer	23
Motionen	23
Tidigare behandling.....	23
Utskottets ställningstagande	24
Utskottens arbete med EU-frågor.....	24
Motionen	24
Tidigare behandling.....	24
Utskottets ställningstagande	25
Edgång vid utfrågningar i konstitutionsutskottet.....	25
Motionen	26
Tidigare riksdagsbehandling	26
Utskottets ställningstagande	26
Debattordningen vid frågestunder	26
Motionen	26
Gällande regler	26
Utskottets ställningstagande	27
Registrering av lobbyare	27
Motionen	27
Tidigare behandling.....	27
Utskottets ställningstagande	27
Teknisk utrustning.....	28
Motionerna	28
Tidigare riksdagsbehandling m.m.	28
Utskottets ställningstagande	29
Riksdagens IT-policy	29
Motionen	29
Tidigare riksdagsbehandling	30
Utskottets ställningstagande	30
Registrering av ledamöters ekonomiska intressen.....	30
Motionen	30
Tidigare behandling m.m.....	30
Utskottets ställningstagande	31
Regionalt riksdagskontor i Göteborg.....	31
Motionen	31
Tidigare behandling.....	31

Utskottets ställningstagande	32
Högvakt vid riksdagen och Sagerska huset	32
Motionen.....	32
Gällande regler	32
Utskottets ställningstagande	33
Samordning av riksdagens informations- och dokumentationsverksamhet	34
Motionen.....	34
Tidigare behandling.....	34
Utskottets ställningstagande	34
Skolelevers besök i riksdagen.....	35
Motionen.....	35
Tidigare behandling.....	35
Utskottets ställningstagande	35
Reservationer	36
1. Ledamöternas placering i plenisalen (punkt 5).....	36
2. Europaparlamentarikers deltagande i riksdagsdebatter (punkt 8)	36
3. Budgetprocessen (punkt 10)	37
4. Utskottsorganisationen (punkt 12).....	37
5. Försvarsberedningens roll (punkt 13 – motiveringen)	38
6. Registrering av ledamöters ekonomiska intressen (punkt 21)	38
7. Regionalt riksdagskontor i Göteborg (punkt 22)	39
Särskilt yttrande.....	40
Budgetprocessen (punkt 10)	40
Förteckning över behandlade förslag.....	41
Riksdagsstyrelsens förslag.....	41
Motioner från allmänna motionstiden.....	41
Riksdagsstyrelsens lagförslag	45
1 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter	45
2 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet	49
Reservanternas lagförslag.....	51
Förslag till lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen	51

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagsstyrelsens förslag 2001/02:RS1

Riksdagen antar i bilaga 2 intagna förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och förslag till lag om ändring i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet. Därmed bifaller riksdagen riksdagsstyrelsens förslag 2001/02:RS1.

2. Arvoden till ledamöter i vissa organ

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:K209 och 2000/01:K376.

3. Ersättningen till ersättare

Riksdagen avslår motion 2001/02:K364.

4. Riksdagens arbetsår

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:K211 och 2001/02:K363.

5. Ledamöternas placering i plenisalen

Riksdagen avslår motion 2001/02:K227.

Reservation 1 (m, kd)

6. Ideologiska debatter i riksdagen

Riksdagen avslår motion 2001/02:U347 yrkande 4.

7. Statsrådets deltagande i riksdagsarbetet

Riksdagen avslår motion 2001/02:K402 yrkandena 1 och 2.

8. Europaparlamentarikers deltagande i riksdagsdebatter

Riksdagen avslår motion 2001/02:U301 yrkande 2.

Reservation 2 (fp)

9. Den allmänna motionstiden m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:K225, 2001/02:K252, 2001/02:K343, 2001/02:K375 och 2001/02:K423.

10. Budgetprocessen

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:K277 och 2001/02:K332.

Reservation 3 (v)

11. Utformningen av motioner

Riksdagen avslår motion 2001/02:K275.

12. Utskottsorganisationen

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:K254, 2001/02:K298 yrkandena 1 och 2 samt 2001/02:K315 yrkande 1.

Reservation 4 (fp)

13. Försvarsberedningens roll

Riksdagen avslår motion 2001/02:K315 yrkande 2.

Reservation 5 (m) – motiv.

14. Utskottens arbetsformer

Riksdagen avslår motion 2001/02:K255.

15. Utskottens arbete med EU-frågor

Riksdagen avslår motion 2001/02:K426 yrkande 7.

16. Edgång vid utfrågningar i konstitutionsutskottet

Riksdagen avslår motion 2001/02:K316.

17. Debattordningen vid frågestunder

Riksdagen avslår motion 2001/02:K212.

18. Registrering av lobbare

Riksdagen avslår motion 2001/02:K380.

19. Teknisk utrustning

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:K214 yrkandena 1 och 2 och 2001/02:K379.

20. Riksdagens IT-policy

Riksdagen avslår motionerna 2001/02:K231 yrkandena 1 och 2 samt 2001/02:Ub533 yrkande 6.

21. Registrering av ledamöters ekonomiska intressen

Riksdagen avslår motion 2001/02:K329.

Reservation 6 (v, mp)

22. Regionalt riksdagskontor i Göteborg

Riksdagen avslår motion 2001/02:K256.

Reservation 7 (fp)

23. Högvakt vid riksdagen och Sagerska huset, m.m.

Riksdagen avslår motion 2001/02:K296 yrkandena 1 och 2.

24. Samordning av riksdagens informations- och dokumentationsverksamhet

Riksdagen avslår motion 2001/02:K274.

25. Skolelevers besök i riksdagen

Riksdagen avslår motion 2001/02:K202.

Stockholm den 13 november 2001

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Unckel (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Kenneth Kvist (v), Ingvar Svensson (kd), Inger René (m), Mats Berglind (s), Lars Hjertén (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Kenth Högström (s), Mats Einarsson (v), Björn von der Esch (kd), Nils Fredrik Aurelius (m), Per Lager (mp), Åsa Torstensson (c), Helena Bargholtz (fp) och Britt-Marie Lindkvist (s).

Utskottets överväganden

Lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter, m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och lag om ändring i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet.

Riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagen beslutade i december 2000 (bet. 1999/2000:KU1 s. 25, prot. 37) att ge riksdagsstyrelsen i uppdrag att skyndsamt utreda förslag om ändrat ersättningsystem för riksdagsledamöternas sjukvårdsförmåner. Riksdagsstyrelsen lägger nu fram överväganden i frågan. Förslaget innebär att ersättningar som betalas till ledamöterna för deras sjukvårdskostnader, dvs. för bl.a. läkarbesök och läkemedel, i huvudsak tas bort. Vid särskilda skäl föreslås att en riksdagsledamot efter prövning av riksdagsförvaltningen skall kunna få ersättning för kostnader för insatser i rehabiliterande syfte.

Förslaget innebär vidare att efterlevandeskyddet efter den som är riksdagsledamot eller företrädare i Europaparlamentet efter fyllda 70 år förstärks.

Förslaget innehåller även två ändringar som i princip utgör följdändringar till tidigare gjorda ändringar i ersättningslagen och företrädarlagen. Den ena ändringen avser att säkerställa att en riksdagsledamot eller företrädare som får sjukpension inte kommer i ett sämre läge på grund av samordning än vad som gäller enligt reglerna om sjukpension i pensionsavtalet för statstjänstemän (PA-91). Den andra ändringen innebär att arvode till ordförande och vice ordförande i EU-nämnden skall ingå vid beräkning av underlag för såväl egenpensionsförmåner som inkomstgaranti, både enligt ersättningslagen och enligt företrädarlagen.

Förslaget innehåller dessutom förtydligande av begreppet tid i ersättningslagen vid beräkning av tjänstgöringstid i riksdagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens lagförslag.

Arvodet till ledamöter i vissa organ

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motionsyrkanden om minskat arvode för vissa uppdrag med hänsyn till det merarbete de aktuella uppdragen innebär.

Motionen

Rolf Gunnarsson (m) begär i motion K209 att förtroendeuppdraget att sitta i riksdagsstyrelsen inte skall ge ett extra arvode. Riksdagsstyrelsens arbete genomförs på en tid då alla riksdagsledamöter arbetar. Motionären anser inte att ledamotskapet i riksdagsstyrelsen skulle vara ett mer betungande arbete än hårt arbete med debatter, interpellationer och motioner m.m., vilket ingår i det ordinarie riksdagsarbetet. Det saknas därför enligt motionen anledning att belöna riksdagsstyrelseuppdraget med ett extra arvode.

I motion K376 av Tanja Linderborg (v) begärs att riksdagen beslutar att avskaffa rätten till sammanträdesarvode för riksdagens revisorer. Motionären hänvisar till att ledamöter i Riksdagens revisorer, som inte är ordförande, vice ordförande eller ledamot av arbetsutskottet, får ett sammanträdesarvode utöver det månatliga tilläggsarvodet som för närvarande är 10,5 % av 41 500 kr. Detta är enligt motionären inte sakligt motiverat.

Gällande regler

Enligt 1 § lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ betalas månadsarvode för ledamot m.m. av riksdagsstyrelsen med 15 % av arvodet som riksdagsledamot. För riksdagens revisorer betalas månadsarvode med 17,5 %, 14 %, 12,5 % och 10,5 % beroende på uppgift. Därutöver betalas till riksdagens revisorer liksom till Riksbankens fullmäktige och suppleanter, ordförande och ledamot av arbetsutskottet i Nordiska rådets svenska delegation, ordförande och ledamöter i Riksdagens besvärsnämnd, ordförande och ersättare för ordförande i Valprövningsnämnden samt ordförande, vice ordförande, ledamöter och suppleanter i Stiftelsen Riksbankens jubileumsfond särskilt arvode för sammanträdesdag (sammanträdesarvode). Sammanträdesarvode betalas inte till vald ledamot eller särskild företrädare för partigrupp i riksdagsstyrelsen eller till ordförande och vice ordförande i EU-nämnden.

Enbart sammanträdesarvode betalas till ledamot och suppleant i EU-nämnden, ledamot i Rådet för ledamotsnära frågor, tjänstgörande suppleant och tjänstgörande ersättare för företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen, ledamot och suppleant i Valprövningsnämnden, suppleant i Nordiska rådets svenska delegations arbetsutskott, suppleant i Riksdagens besvärsnämnd, ledamot och suppleant i Utrikesnämnden (under plenifri tid) samt till riksdagsledamot vid deltagande i Nordiska rådets respektive Euro-

parådets verksamhet på riksdagens uppdrag. Arvodesbeloppen fastställs av riksdagsstyrelsen.

Tidigare behandling

Våren 2000 avstyrkte utskottet ett motionsyrkande i syfte att inskränka möjligheterna till arvode (bet. 1999/2000:KU22). Utskottet framhöll att de uppdrag som ersätts enligt arvodeslagen är sådana som tillkommer utöver det ordinarie riksdagsuppdraget. Dessa uppdrag medför ofta ett betydande merarbete i fråga om ansvar, inläsningsarbete och tidsåtgång. Det var därför enligt utskottet motiverat att det betalas särskild ersättning för dessa uppdrag utöver det ordinarie ledamotsarvodet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser fortfarande att det, mot bakgrund av det merarbete som de aktuella uppdragen innebär, är motiverat med de särskilda arvoden som anges i arvodeslagen. När det gäller frågan om sammanträdesarvode till riksdagens revisorer vill utskottet dessutom hänvisa till att Riksdagens revisorer kommer att upphöra i samband med inrättandet av den nya Riksrevisionen under första halvåret 2003 (bet. 2001/02:KU8, rskr. 116–119). Frågan om ersättning till den nya styrelsen i Riksrevisionen kan senare bli föremål för överväganden i riksdagen. Motionerna K209 (m) och K376 (v) avstyrks.

Ersättningen till ersättare

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om förändrade villkor för ersättare för riksdagsledamöter.

Motionen

I motion K364 av Lars Lilja och Carin Lundberg (s) begärs förbättrade villkor för ersättare för riksdagsledamöter. Det är enligt motionärerna inte helt ovanligt att en ordinarie ledamot är tjänstledig under den del av året som riksdagen sammanträder, dvs. från mitten av september till mitten av juni. När då riksdagen "stänger" för sommaren skall ersättaren återgå till sitt ordinarie arbete och förhoppningsvis en välförtjänt semester. Problemet är då att ersättaren varit borta från sitt ordinarie arbete och inte tjänat in någon semesterlön. Då återstår alternativen att arbeta större delen av semestern eller vara ledig utan lön. För lärare finns inte heller möjligheten att arbeta i yrket under sommaren. En lösning på detta problem vore enligt motionärerna att riksdagen till ersättare som slutat sin tjänstgöring betalar ut den semesterersättning som ersättaren skulle ha varit berättigad till om han eller hon haft sitt ordinarie arbete under den tid han eller hon tjänstgjort som ersättare, maximalt tolv månader.

Gällande regler

Enligt 4 § semesterlagen (1977:480) har arbetstagare i princip rätt till 25 semesterdagar varje semesterår. Under semesterledighet skall arbetstagare ha semesterlön i den mån han har tjänat in sådan under intjänandeåret. Semesterlönen utgör 12 % av arbetstagarens under intjänandeåret förfallna lön i anställningen (16 §). Upphör arbetstagare att vara anställd hos arbetsgivaren innan han har erhållit den semesterlön som han har tjänat in, skall arbetstagaren enligt 28 § i stället erhålla semesterersättning.

Enligt 1 kap. 2 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter tillämpas bestämmelserna om arvode, reskostnadsersättning, traktement m.m., kostnadsersättning och teknisk utrustning samt försäkrings- och sjukvårdsförmåner fr.o.m. den dag då ledamoten tar plats i riksdagen t.o.m. 30 dagar efter det att uppdraget att vara ledamot upphör. För den som ersätter annan ledamot än talmannen eller ett statsråd eller en statssekreterare tillämpas bestämmelserna dock endast för den tid som ersättaren enligt bevis från riksdagen skall fullgöra uppdraget. Om uppdraget upphör tidigare än vid den tidpunkten, tillämpas bestämmelserna t.o.m. 30 dagar efter den dag uppdraget upphör, dock längst till den dag som anges i beviset.

I betänkande 1997/98:KU6 anförde utskottet i fråga om ersättning efter kortare uppdrag som ersättare för riksdagsledamot att det vore rimligt att ersättaren tillförsäkrades en viss minsta ersättning vid avgångstillfället. Med anledning därav föreslog förvaltningsstyrelsen (förs. 1998/99:RFK2) när det gäller uppdrag som blivit kortare än som framgår av beviset från riksdagen att bestämmelserna i 3–6 kap. och 15 kap. lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter skulle tillämpas fr.o.m. den dag då ledamoten tar plats i riksdagen t.o.m. 30 dagar efter det att uppdraget att vara ledamot upphör. Till grund för förslaget låg bl.a. bedömningen att en tidsperiod på 30 dagar är erforderlig för att förbereda återgången till tidigare arbete eller nya arbetsuppgifter. Utskottet tillstyrkte förslaget (bet. 1998/99:KU1).

Utskottets ställningstagande

Det förhållandet att ersättningen till ersättare i normalfallet upphör samtidigt med att uppdraget tar slut, alltså utan den 30-dagarsperiod som annars tillkommer, skulle som motionärerna framhåller självfallet kunna vålla svårigheter i vissa fall. Det kan således ibland vara ett problem att återgå till en anställning vid riksmötets slut i början av sommaren även om ersättaren haft kännedom om ersättningsreglerna och därigenom i tid kunnat planera för sin verksamhet efter uppdragets slut. Bortsett från statsrådsersättarna är emellertid flertalet ersättaruppdrag av kortvarig natur och har när det gäller något längre uppdrag endast i ett par fall under de senaste åren upphört i samband med sommaruppehållet. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att nu förorda en ändring av reglerna. Motion K364 (s) avstyrks därför.

Riksdagens arbetsår

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motionsyrkanden om att riksdagens öppnande skall förläggas till augusti, m.m.

Motionen

I motion K363 av Monica Green (s) begärs att riksdagens öppnande förläggs till mitten av augusti. En sådan förändring skulle framför allt innebära ett flertal förbättringar för ledamöters arbetssituation. Höstens arbete kan utföras under en längre och mindre stressad tid. Genom att tidigare lägga tidpunkten för riksmötets öppnande förlängs därmed riksdagsåret.

Rolf Gunnarsson (m) begär i motion K211 en ändrad ordning för arbetet i riksdagen. Det vore enligt motionären en fördel om riksdagen öppnades kring 20–25 augusti efter sommaruppehållet. Vidare kan juluppehållet förkortas med en vecka.

Tidigare riksdagsbehandling

Hösten 2000 behandlade utskottet ett par motionsyrkanden om arbetsåret i riksdagen (bet. 2001/02:KU4). Utskottet delade motionärernas uppfattning om vikten av en någorlunda jämn arbetsbelastning under riksdagsåret. Arbetsperioderna mellan de plenifria veckorna är oftast mycket intensiva medan sommaruppehållet är förhållandevis långvarigt. Det var emellertid enligt utskottet talmannens ansvar att efter överläggning i riksdagsstyrelsen och i samråd med de särskilda företrädarna för partigrupperna årligen planera riksdagsarbetet med den begränsningen i huvudsak att nytt riksmöte i enlighet med 1 kap. 2 § riksdagsordningen skall inledas i september. Till detta kommer Riksdagskommitténs uttalande bl.a. om att riksdagsarbetet bör avslutas i juni. Enligt utskottets mening saknades anledning att förutsätta annat än att talmannen, riksdagsstyrelsen eller de särskilda företrädarna för partigrupperna tar initiativ till de förändringar som behövs för att åstadkomma en så jämn arbetsrytm som möjligt. Utskottet var inte berett att då föreslå ändringar i de regler och riktlinjer som styr utrymmet för arbetsplaneringen. Motionsyrkandet avstyrktes.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är fortfarande inte berett att föreslå en sådan ändring av riksdagsordningen att riksmöte mellan valår kan inledas i augusti. Också när det gäller frågan om juluppehållets längd vill utskottet hänvisa till sitt ställningstagande hösten 2000. Frågan om en jämnare arbetsrytm är således en fråga närmast för talmannen, riksdagsstyrelsen och de särskilda företrädarna för partigrupperna. I sammanhanget kan vidare nämnas att inget hindrar att utskotten sammanträder före riksmötets öppnande i september. Detta är emellertid en

fråga för utskotten att själva ta ställning till. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna K363 (s) och K211 (m).

Ledamöternas placering i plenisalen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker med hänvisning till tidigare ställningstaganden ett motionsyrkande om att ledamöterna skall ha plats i kammaren efter partitillhörighet.

Jämför reservation 1 (m och kd).

Motionen

Margareta Cederfelt (m) begär i motion K227 att stolarna i riksdagens kammare skall fördelas efter partitillhörighet. Den nuvarande placeringen är enligt motionen ålderdomlig och motverkar en livlig och aktiv debatt.

Tidigare riksdagsbehandling

Hösten 2000 behandlade utskottet ett par motionsyrkanden liknande det nu aktuella (bet. 2001/02:KU4). Utskottet avstyrkte motionsyrkandena med hänvisning till att liknande motionsförslag avstyrkts vid flera tillfällen. I ett tidigare betänkande (bet. 1987/88:KU43) anförde utskottet bl.a. att en partivis placering av ledamöterna skulle vara en markering av den framträdande roll som de politiska partierna numera spelar i riksdagen. Det skulle enligt utskottet troligen också ha vissa andra fördelar från kontakt- och debattsynpunkt. Emellertid fanns det enligt utskottets bedömning inte någon tillräckligt stark opinion bland ledamöterna för att bryta traditionen. I ett betänkande år 1992 (bet. 1992/93:KU9) ansåg utskottet att effekterna från debatt- och kontakt-synpunkt inte skulle bli de som avsågs i den då aktuella motionen. Utskottet ansåg att en omDispositionering av plenisalen måste ske om man vill skapa en tätare atmosfär vid debatterna och avstyrkte motionen. Utskottet vidhöll vid frågans behandling under 1996/97 och 1997/98 års riksmöten sin tidigare uppfattning (bet.1996/97:KU13, 1997/98: KU27).

Utskottets ställningstagande

Utskottet gör inte nu någon annan bedömning. Motion K227 (m) avstyrks.

Ideologiska debatter i riksdagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om återkommande ideologiska debatter med hänvisning till att detta är en fråga för talmannen i samråd med de särskilda företrädarna för partigrupperna.

Motionen

I motion U347 (yrkande 4) av Ana Maria Narti m.fl. (fp) begärs upprepade ideologiska debatter i riksdagen. Motionärerna vänder sig mot våldsromantiken i det politiska livet. De som är aktiva i politiken och alla engagerade människor har i dag en plikt att stå upp mot våldet och fördöma allt tal och alla handlingsplaner som bygger på hat.

Tidigare behandling

Hösten 2000 behandlade utskottet ett motionsyrkande om en årligen återkommande debatt inom ett särskilt område (bet. 2001/02:KU4). Utskottet redovisade att särskilt anordnade debatter, dvs. debatter som inte har samband med handläggning av ärenden eller meddelanden från regeringen, finns av olika typer: partiledardebatter, allmänpolitiska debatter, aktuella debatter, information från regeringen och debatter med fastställda regler. Utskottet avstyrkte det då aktuella motionsyrkandet med hänvisning till att riksdagsstyrelsen regelbundet skall överlägga om planeringen av riksdagsarbetet och att talmannen skall samråda med de särskilda företrädarna för partigrupperna om uppläggningsplanerna av kammarens överläggningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill också nu hänvisa till att frågan om särskilda, bl.a. aktuella, debatter är en fråga för talmannen i samråd med de särskilda företrädarna för partigrupperna. Utskottet vill vidare hänvisa till att inget hindrar en riksdagsledamot från att begära andra särskilt anordnade debatter än aktuella debatter. Motion U347 yrkande 4 (fp) avstyrks följaktligen.

Statsrådets deltagande i riksdagsarbetet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motionsyrkanden som gäller tillkännagivanden till regeringen om statsrådets deltagande i riksdagsdebatter och om riksdagen som den viktigaste politiska arenan. Utskottet, som förutsätter att statsråden söker prioritera närvaro i riksdagen under viktigare debatter, anser inte att tillkännagivanden till regeringen är nödvändiga.

Motionen

Roy Hansson (m) begär i motion K402 ett tillkännagivande till regeringen om statsrådets deltagande i riksdagsarbetet (yrkande 1) och om att riksdagen är den viktigaste politiska arenan (yrkande 2). Motionären vänder sig mot att propositioner presenteras på skilda håll utanför riksdagen, när det i stället borde vara naturligt att det ansvariga statsrådet gör presentationen i riksdagen. Statsrådets frånvaro innebär att viktiga debatter förs utan att ansvarig regeringsmedlem finns i kammaren för att argumentera och försvara regeringens förslag. Om statsrådet närvarar sker detta i stort sett bara vid debattens inledning fram till det egna anförandet, vilket innebär att det bara är en ledamot från varje parti som kan föra debatt med statsrådet. Att statsrådsbänkar står tomma när viktiga debatter pågår visar enligt motionären närmast på ett förakt för riksdagen som Sveriges högsta politiska organ. Det är enligt motionen bara att beklaga att det för närvarande är alltför många statsråd som inte är folkvalda och denna ordning synes inte motiverad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärens mening om riksdagens betydelse i den politiska debatten och det angelägna i att statsråden medverkar i debatter i kammaren. Intresset av statsråds medverkan i debatterna framhålls från riksdagens sida i samband med de återkommande mötena mellan företrädare för kammarkansliet och Statsrådsberedningen. Utskottet, som förutsätter att statsråden söker prioritera närvaro i riksdagen under budgetdebatter och andra viktigare debatter inom sina ansvarsområde, anser att tillkännagivanden till regeringen i denna fråga inte är nödvändiga. Motion K402 yrkandena 1 och 2 avstyrks följaktligen.

Europaparlamentarikers deltagande i riksdagsdebatter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker med hänvisning till tidigare ställningstagande ett motionsyrkande om Europaparlamentarikers medverkan i riksdagsdebatter.

Jämför reservation 2 (fp).

Motionen

I motion U301 (yrkande 2) av Lars Leijonborg m.fl. (fp) begärs att de svenska Europaparlamentarikerna ges möjlighet att delta i särskilda debatter i Sveriges riksdag. Ett steg i att öka kopplingen mellan den svenska och europeiska politiken vore att ge EU-parlamentarikerna ett eget och öppet forum för återrapportering. Därigenom skulle EU-parlamentarikernas roll bli mer tydlig och EU föras närmare medborgarna.

Tidigare riksdagsbehandling

Frågan om kontakterna med de svenska Europaparlamentarikerna togs upp i riksdagsstyrelsens förslag 2000/01:RS1. Det framhölls att Europaparlamentet och riksdagen är två skilda parlament. Det är värdefullt med goda kontakter mellan de svenska Europaparlamentarikerna och riksdagens ledamöter men deras olika mandat skall inte sammanblandas. Kontakterna borde enligt förslaget även fortsättningsvis gå genom partierna, men det finns anledning att utveckla kontakterna mellan Europaparlamentarikerna och andra delar av riksdagen. Till exempel borde utskotten och EU-nämnden överväga att bjuda in Europaparlamentariker till utfrågningar, öppna eller slutna, och möjligheten att i riksdagen ordna ett öppet seminarium där Europaparlamentarikerna deltar borde utnyttjas. Konstitutionsutskottet gjorde inte någon annan bedömning (bet. 2000/01:KU23).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande. Motion U301 yrkande 2 (fp) avstyrks därmed.

Den allmänna motionstiden m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker med hänvisning till pågående arbete i Riksdagskommittén fem motionsyrkanden om den allmänna motionstiden.

Motionerna

I flera motioner begärs att den allmänna motionstiden avskaffas. Margareta Cederfelt (m) begär i motion K225 ett förslag till utökad motionsrätt under riksdagsåret. I syfte att underlätta för riksdagsledamöterna att beakta aktuella frågor i samhället och föra en levande dialog med medborgarna i den egna valkretsen är det enligt motionen värdefullt om möjligheten att motionera utvecklas.

Ett liknande yrkande finns i motion K343 av Magnus Jacobsson (kd). Motionären anser att om motioner får läggas fram under hela året kommer en del ”okynnesmotioner” att försvinna samtidigt som enskilda motioner kan läggas fram vid tillfällen då de är både mer politiskt och medborgarmässigt intressanta. Motionerna kan sedan behandlas antingen enbart i samband med lämpliga propositioner eller i separata uppsamlingsbetänkanden.

Också i motion K252 av Harald Nordlund (fp) begärs att den allmänna motionstiden avskaffas. Ledamöterna bör medges att avlämna motion vid vilken tidpunkt som helst under året. Som medborgarnas ombud är det viktigt att kunna agera vid de tillfällen en fråga upplevs som angelägen.

Eva Flyborg (fp) begär i motion K375 att reglerna om motionstiden reformeras. Den allmänna motionstiden återspeglar en helt förlegad syn på riksdagsarbetet. Om riksdagen skall kunna hantera aktuella händelser måste det skapas möjligheter till detta inom riksdagssystemet. En starkare koppling till aktuella händelser skulle bidra till att göra riksdagens arbete mer relevant i medborgarnas ögon. Ett alternativ till ständig initiativrätt kunde vara att den allmänna motionstiden fördelas på tre fyra gånger per år. Därigenom skulle dramatiken till motionerandet försvinna, riksdagen få en jämnare arbetsfördelning under året och antalet motioner minska i antal men få en bättre kvalitet.

Rigmor Stenmark (c) begär i motion K423 ett tillkännagivande om temaår i riksdagsarbetet. Enligt motionen finns det anledning att se över rutinerna för motionsskrivandet. Ett arbetssätt bör prövas som innebär att riksdagen under mandatperiodens fyra år borde arbeta mer ämnesinriktat under något år för att på så sätt fokusera på ett speciellt angeläget ämnesområde.

Tidigare riksdagsbehandling

I riksdagsstyrelsens förslag 2000/01:RS1 framhölls bl.a. att den fria motionsrätten bör vara kvar. Genom tidigare riksdagsbeslut hade utskotten rekommenderats att planera arbetet för hela valperioden med fördjupning på vissa områden under olika år. Genomslaget för detta arbetssätt hade dock inte varit stort. Som ett led i att uppnå det rekommenderade arbetssättet ansåg riksdagsstyrelsen att utskotten behövde planera mer långsiktigt och mer tematiskt. Varje ämnesområde inom ett utskotts beredningsområde bör behandlas minst två gånger under en valperiod, första gången under det första riksmötet och andra gången under något av de följande riksmötena. Efter genomgången av utskottets hela beredningsområde under första året av valperioden bör utskottet göra en planering för resten av valperioden. Minst en behandling under det andra, tredje eller fjärde riksmötet bör vara mer ingående och innehålla inslag av uppföljning/utvärdering och EU-bevakning. Riksdagsstyrelsen ansåg vidare att utskotten vid behov skall kunna ge motionerna en förenklad behandling. Förenklad beredning kan användas vid det första riksmötet och vid de övriga riksmöten under valperioden då utskottet inte bestämt sig för att ha en fördjupad ärendeberedning. Vid förenklad behandling kan motionsförslag som behandlar frågor där beslutanderätten enligt utskottets uppfattning bör ligga kvar hos regeringen, en förvaltningsmyndighet eller hos kommunerna kunna avstyrkas utan ytterligare beredning. I fråga om motionsförslag som upprepas bör vid förenklad behandling utskottet hänvisa till tidigare ställningstagande. Frågan om motionernas behandling var emellertid enligt förslaget en fråga av så stor vikt för riksdagsarbetet att utredningsarbetet borde fortsätta. I detta sammanhang kunde också motionsinstitutets utformning komma att beröras.

Vid behandlingen av riksdagsstyrelsens förslag gjorde utskottet inte någon annan bedömning än riksdagsstyrelsen i fråga om värdet av förenklad motionsbehandling. Utskottet, som noterade att utredningsarbetet när det gäller

motionsbehandlingen fortsätter, delade även i övrigt riksdagsstyrelsens bedömning i fråga om riktlinjer för förändringar i utskottens arbete (bet. 2000/01:KU23). Riksdagen godkände de föreslagna riktlinjerna för förändringar i utskottens arbete.

Utskottets ställningstagande

Frågan om motionsinstitutets utformning behandlas för närvarande i Riksdagskommittén. Enligt utskottets mening bör resultatet av detta arbete avvaktas. Utskottet avstyrker därför motionerna K225 (m), K343 (kd), K252 (fp) och K375 (fp) samt K423 (c) i denna del. När det gäller synpunkterna i motion K423 om värdet av att riksdagen under något år under valperioden arbetar mer temainriktat och fokuserar på ett speciellt område ligger detta i linje med riksdagens ovan redovisade riktlinjebeslut för utskottsarbetet. Motion K423 i denna del får därför anses tillgodosett och avstyrks följaktligen.

Budgetprocessen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker med hänvisning till en aviserad utvärdering två motionsyrkanden som gäller utvärdering och behovet av ändringar i fråga om budgetprocessen.

Jämför reservation 3 (v) och särskilt yttrande (kd).

Motionerna

Gudrun Schyman m.fl. (v) begär i motion K332 att riksdagen låter utvärdera budgetprocessen och därefter pröva motionens förslag till förändringar. Motionärerna hänvisar till att den nya budgetlagen nu gäller i drygt fyra år. Under den tiden har de makroekonomiska förhållandena och särskilt de offentliga finanserna genomgått en ganska dramatisk förändring. Det måste enligt motionen vara möjligt att skapa en budgetprocess som ger ett större handlingsutrymme utan att det sker återfall i det gamla systemets brister. Det är hög tid att riksdagen nu inleder en rejäl debatt om hur den nya budgetprocessen fungerar och prövar behovet av förändringar. Riksdagen bör nu efter de beslut om förändringar i budgetprocessen som nyligen fattats gå vidare med en mer omfattande utvärdering som dels sammanställer det som redan gjorts (SOU 2000:61, Vestaprojektet och Riksdagskommitténs referensgrupp om budgetprocessen). Utvärderingen bör pröva förutsättningarna för att göra långsiktiga och korrekta utgiftsprognoser. Vidare bör prövas om dagens tillämpning av utgiftstaken får till konsekvens att systemet ökar efterfrågan i högkonjunktur och håller tillbaka i lågkonjunktur och om det behövs nya aktiva beslut om vilka utgifter som på sikt borde ligga utom respektive inom taket. Utvärderingen bör också gälla frågan om huruvida utgifter och inkomster borde behandlas mer symmetriskt i budgetprocessen, t.ex. genom att införa ett in-

komstgolv så att inte tillfälliga inkomster används för att finansiera långsiktiga inkomstminskningar/skattesänkningar. Andra frågor som bör utvärderas är om sparmålet är korrekt utformat samt nivån på budgeteringsmarginalen och principer för dess användning.

Ingvar Svensson (kd) begär i motion K277 att riksdagsstyrelsen ges i uppdrag att utreda lösningar för att åstadkomma en mer relevant och flexibel möjlighet att göra justeringar inom ett utgiftsområdes ram. Att både anslag och anslagsvillkor för ett helt utgiftsområde skall tas i ett enda klubbslag är naturligtvis fördelaktigt för en regering och speciellt en minoritetsregering, men minskar riksdagens makt och innebär en nedgradering av det andra steget i budgetprocessen, som för många ledamöter framstår som meningslöst. I praktiken är majoritetsbeslut i en enskild fråga borta ur bilden. Efter det att en viss reformering av budgetprocessen som helhet nu vidtagits är det dags att ta itu med frågan om budgetprocessens andra steg.

Tidigare behandling

Den nya budgetprocessen utvärderades under åren 1999 och 2000 av Riksdagskommittén. I kommitténs uppdrag ingick att överväga behovet av förändringar. Därvid skulle bl.a. undersökas om intentionerna bakom omläggningen av budgetprocessen hade uppfyllts och vilka konsekvenser i övrigt omläggningen medfört som påverkat riksdagens ställning. Kommittén bedömde att intentionerna bakom budgetreformen i huvudsak uppfyllts och framhöll att rambeslutsmodellen innebär att en minoritetsregerings möjlighet att få igenom budgetpropositionen i riksdagen har ökat, vilket var en avsedd effekt av reformen. Kommittén ansåg att det var en fördel att budgetprocessen försvårar hoppande majoriteter för ökade anslag utan finansiering. Rambeslutsprocessen stärker enligt kommittén i så måtto regeringsmakten, men det viktigaste ur riksdagens synvinkel är att budgetreformen ökar möjligheterna för riksdagen att göra en samordnad beredning av regeringens budgetförslag. Kommittén bedömde att även om rambeslutsmodellen ännu inte prövats under perioder med svåra ekonomiska påfrestningar eller parlamentarisk osäkerhet har den nya budgetprocessen bättre förutsättningar att fungera under sådana omständigheter än vad den gamla hade.

Kommittén hade under sitt arbete fångat upp ett missnöje bland riksdagens ledamöter som gällde svårigheten för utskotten att göra ändringar i anslagen i förhållande till regeringens förslag. Kommittén bedömde dock att huvudförklaringen till det minskade antalet ändringar ligger i det förhållandet att regeringen valt att presentera förslag som i förväg förhandlats med ett eller två av oppositionspartierna. Utskotten hade endast i begränsad omfattning utnyttjat den frihet de har att i budgetprocessens andra steg på hösten ändra anslagsbelopp inom de av kammaren fastställda utgiftsramarna. Detta var enligt kommittén naturligt med hänsyn till att regeringen, som inte haft egen majoritet i kammaren, varje år har försäkrat sig på förhand om stöd för sitt budgetförslag från vissa andra partier. Kommitténs utvärdering ledde till vissa förslag bl.a. rörande dubbelarbetet höst och vår. Förslagen lades av riksdagsstyrelsen fram

för riksdagen (förs. 2000/01:RS1). Utskottet tillstyrkte förslagen (2000/01:KU23). Utskottet ansåg också att det var angeläget att redan då besluta om att en utvärdering bör göras efter några år i fråga om vilka effekter omläggningen inneburit såväl vad gäller budgetprocessens innehåll och budgetmässiga resultat som vad gäller de budgetmässiga konsekvenserna för riksdagen. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag att som sin mening ge regeringen detta till känna (rskr. 273–276).

Utskottets ställningstagande

Riksdagens beslut våren 2001 om budgetprocessen innebär att en utvärdering skall göras om några år. Enligt utskottets mening bör resultatet av denna utvärdering avvaktas. Utskottet avstyrker därför motionerna K332 (v) och K277 (kd).

Utformningen av motioner

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om att rubrikerna på motionerna inte skall ändras inom kammarkansliet.

Motionen

Bertil Persson (m) begär i motion K275 att kammarkansliet inte skall ändra rubrikerna på motionerna. Den nuvarande ordningen där så sker medför en risk för att motionernas budskap förändras.

Gällande ordning

Enligt 4 kap. 3 § regeringsformen får regeringen och varje riksdagsledamot i enlighet med vad som närmare anges i riksdagsordningen väcka förslag i fråga om allt som kan komma under riksdagens prövning. I 3 kap. 9 § riksdagsordningen anges att riksdagsledamot avger förslag till riksdagen i form av motion och att i en och samma motion inte får sammanföras förslag i skilda ämnen. Någon ytterligare bestämmelse om utformningen av motioner finns inte i riksdagsordningen.

Enligt anvisningar från kammarkansliet förses alla motioner med en rubrik. I anvisningarna sägs vidare att det är en fördel om motionären själv lämnar förslag till rubrik på sin motion. Rubriken bör vara kort och sakligt sammanfatta innehållet i motionen. Slagordsmässiga och värdeladdade rubriker bör undvikas. Slutligen anges att de av motionärerna föreslagna rubrikerna ibland justeras av olika skäl.

Utskottets ställningstagande

Frågan om utformningen av motioner är enligt utskottets mening närmast en fråga för talmannen, riksdagsstyrelsen och de särskilda företrädarna för parti-grupperna. Utskottet avstyrker därför motion K275 (m).

Utskottsorganisationen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker fyra motionsyrkanden om ändrad utskottsindelning och ett motionsyrkande om en översyn av Försvarsberedningen.

Jämför reservation 4 (fp) samt 5 (m)-motiveringen.

Motionerna

I flera motioner begärs en förändring av utskottsorganisationen. Harald Nordlund (fp) begär i motion K254 att miljö- och jordbruksutskottet ändras till natur- och miljöutskottet och att i övrigt utskottsorganisationen anpassas till denna förändring mot bakgrund av att regeringen i budgetpropositionen starkt argumenterat för att bereda natur- och miljöfrågor fristående från såväl t.ex. bostads- och kulturfrågor som jordbruks- och skogsfrågor. Det behövs en konsumentpolitik för maten, en naturvårdspolitik för den biologiska mångfalden och en näringspolitik för företagen.

I motion K298 av Amanda Agestav och Magnus Jacobson (kd) begärs en utvärdering och reformering av utskottsindelningen (yrkande 1) och en sammanslagning av utrikes- och försvarsutskottet (yrkande 2). Den alltmer internationaliserade världen präglar riksdagens arbete i stort men särskilt på de försvars- och säkerhetspolitiska områdena. Det är rimligt att organisatoriska frågor handhas av överbefälhavaren och försvarshögkvarteret medan politikerna sköter inriktningen och medelstillelningen. Försvarspolitikens styrs utifrån den säkerhetspolitiska situationen för landet medan säkerhetspolitiken hanteras av utrikesutskottet. Tillfälliga lösningar som ett sammansatt utskott kan leda till att perspektiven och långsiktigheten går förlorad. Helhetsbilden blir ottydlig eftersom frågorna i mångt och mycket går i varandra.

Liknande synpunkter framförs i motion K315 av Margareta Viklund (kd). För att försvarsutskottet skall kunna ta ställning till förslag om att exempelvis bygga upp ett internationellt samarbete om krishantering och ett fungerande säkerhetssystem, behöver utskottet ha hela den utrikespolitiska bilden klar för sig. För att undvika dubbelarbete finns anledning att se över utskottsindelningen beträffande utrikes- och försvarsutskotten (yrkande 1). Motionären begär också en översyn av Försvarsberedningens tillsättning och uppgifter (yrkande 2). Försvarsberedningen skall vara ett diskussionsforum mellan företrädare för regeringen och riksdagspartierna, och den analyserar den internationella utvecklingen och vilka frågeställningar som kan vara aktuella

för Sverige. Försvarsberedningens rapporter ligger vanligtvis till grund för propositioner till riksdagen. Härigenom blir försvarsutskottet enligt motionen något av ett transportorgan för redan fattade beslut. Att dra undan de folkvaldas möjligheter att påverka viktiga frågor strider mot de demokratiska värdena och rättigheterna och också de krav som väljarna har rätt att ställa på de förtroendevalda.

Försvarsberedningens uppgifter

Försvarsberedningen är ett forum för konsultationer mellan regeringen och representanter för de politiska partierna i riksdagen. Enligt Försvarsdepartementets webbsida är strävan att nå en så bred enighet som möjligt om hur Sveriges säkerhets- och försvarspolitik skall utformas. På grundval av detta samråd utformar regeringen sina förslag till riksdagen. I beredningen ingår förutom representanter från regeringen och samtliga riksdagspartier utom Moderata samlingspartiet även sakkunniga och experter från bl.a. Försvarsdepartementet, Utrikesdepartementet, Finansdepartementet, Försvarsmakten och ÖCB. Beredningen leds från Försvarsdepartementet och där finns också ett sekretariat som sammanhåller utredningsarbetet m.m. Försvarsberedningens uppgift är främst att fortlöpande följa den säkerhetspolitiska utvecklingen i omvärlden och därvid såväl bedöma hot och risker som det internationella säkerhets- och försvarssamarbetets utveckling. Vidare skall beredningen analysera viktigare förändringar som sker. Om beredningen bedömer det erforderligt skall den lämna förslag till modifieringar av Sveriges säkerhets- och försvarspolitik. Beredningen har även till uppgift att bidra till den allmänna debatten genom att bl.a. publicera rapporter och arrangera seminarier. I mars 2001 presenterade Försvarsberedningen den säkerhetspolitiska rapporten Gränsöverskridande sårbarhet – Gemensam säkerhet (Ds 2001:14). I augusti presenterades den försvarspolitikiska rapporten Ny struktur för ökad säkerhet – nätverksförsvar och krishantering (Ds 2001:44). Rapporterna ligger som underlag för proposition 2001/02:10 Fortsatt förnyelse av totalförsvaret.

Tidigare riksdagsbehandling

Hösten 2000 avstyrkte utskottet motioner om ändringar i utskottsindelningen med hänvisning till tidigare riksdagsbehandling. År 1999 hade utskottet behandlat en motion om att miljö- och jordbruksutskottet skulle ändra namn till miljöutskottet (bet. 1998/99:KU20 s. 6). Utskottet ansåg att frågan om en överföring av ansvarsområden borde tas upp i samband med en allmän översyn av ärendefördelningen mellan utskotten, något som då inte syntes motiverat. Utskottet var inte heller under behandlingen hösten 2000 berett att förorda en sådan allmän översyn av ärendefördelningen mellan utskotten som motionsyrkandena kunde anses förutsätta (bet. 2001/02:KU4).

Utskottets ställningstagande

En fråga om vissa ändringar i utskottens beredningsområden med anledning av utvecklingen när det gäller statsbudgetens indelning övervägs för närvarande inom Riksdagskommittén. Utskottet är inte berett att nu tillstyrka ändringar i utskottsindelningen. Motionerna K254, K298 yrkandena 1 och 2 samt K315 yrkande 1 avstyrks följaktligen.

När det gäller frågan om Försvarsberedningens betydelse för arbetet i försvarsutskottet vill utskottet hänvisa till att 7 kap. 2 § regeringsformen föreskriver en beredningsskyldighet för regeringen när det gäller regeringsärenden. I grundlagspropositionen (prop. 1973:90) framhölls att det ankommer på regeringen att avgöra hur den utredning bör bedrivas som anses behövlig som grundval för regeringens förslag. Vidare betonades att parlamentariskt sammansatta kommittéer var ett utomordentligt värdefullt inslag vid beredningen av lagstiftningsärenden och andra likartade viktigare ärenden. Enligt utskottets mening saknas anledning att ifrågasätta ett sådant parlamentariskt inslag i regeringens beredningsarbete som Försvarsberedningen utgör. Motion K315 yrkande 2 avstyrks.

Utskottens arbetsformer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om ordningen för suppleants inträde i ordinarie ledamots ställe under utskottssammanträde med hänvisning till att frågan i första hand bör behandlas i ordförandekonferensen.

Motionen

Cristina Husmark Pehrsson och Lars Björkman (m) begär i motion K255 att lika regler skall gälla i riksdagens samtliga utskott vad gäller ersättares tjänstgöring. Eftersom det inte skett någon förändring sedan frågan behandlades hösten 2000 vidhåller motionerna sitt då framställda yrkande i samma syfte.

Tidigare behandling

Det motionsyrkande om ersättares tjänstgöring i utskott som motionen hänvisar till avstyrktes hösten 2000 (bet. 2001/02:KU4). Utskottet framhöll att reglerna om suppleants inträde i ordinarie ledamots ställe under utskottssammanträde i och för sig ger utrymme för viss flexibilitet. Om det inte finns någon suppleant närvarande som hör till den frånvarandes partigrupp kan den frånvarande ledamotens plats stå tom eller den inträda som står överst i tur på listan för invalet i utskottet. Enligt utskottets mening kunde det självfallet förutsättas att strävan i utskotten är att nå en sammansättning vid beslutsfattandet som innebär att arbetet i kammaren med anledning av utskottets förslag inte försvåras onödigtvis. Frågan kunde också komma upp under talmannens

samråd med utskottsordförandena i ordförandekonferensen. Enligt utskottets mening var det mot denna bakgrund inte nödvändigt att ändra riksdagsordningens regler om suppleants inträde i frånvarande ledamots ställe.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är fortfarande inte berett att ändra riksdagsordningens regler om suppleants inträde i frånvarande ledamots ställe. Enligt utskottets mening bör frågan i första hand behandlas i ordförandekonferensen. Motion K255 avstyrks.

Utskottens arbete med EU-frågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om tillkännagivande till regeringen om de nationella parlamentens roll i beslutsprocessen. Utskottet hänvisar bl.a. till riksdagens beslut våren 2001 om riksdagens arbete med EU-frågor och anser inte att ett tillkännagivande till regeringen är nödvändigt.

Motionen

I motion K426 Europas framtidsfrågor av Alf Svensson m.fl. (kd) begärs ett tillkännagivande till regeringen om förstärkning av de nationella parlamentens roll i beslutsprocessen (yrkande 7). Europafrågorna bör integreras bättre i utskottens arbete. Utskotten måste i framtiden följa den politiska processen i EU regelbundet och med god framförhållning. Utskotten bör involveras och informeras redan i den beredningsprocess som föregår presentationen av vitböcker och grönböcker. De bör då också kunna ta egna initiativ när så är påkallat. Allt detta kräver enligt motionen att riksdagen får tillräcklig information i god tid från regeringen

Tidigare behandling

Utskottens roll när det gäller EU-frågorna diskuteras våren 2001 i betänkande 2000/01:KU23 Riksdagen inför 2000-talet med anledning av Riksdagskommitténs förslag 2000/01:RS1. När det gäller riksdagens arbete med EU-frågor ansåg riksdagsstyrelsen att utskotten skall ha en stark roll. Utskotten skall följa viktiga frågor under kommissionens beredningsprocess och under den fortsatta beslutsprocessen. EU-frågorna bör ingå som en integrerad del av utskottens ärendehantering och tas upp i betänkanden som behandlar närliggande frågor. Utskotten kan också ta ett initiativ och föreslå kammaren att göra ett tillkännagivande. De kan avge yttrande till EU-nämnden. Samtliga utskott bör upprätta en EU-promemoria över EU-frågorna på sitt beredningsområde. Det är för den offentliga debattens skull önskvärt att utskotten i särskilt viktiga frågor anordnar öppna utfrågningar. Riksdagens hantering av den

årliga EU-skrivelsen bör utvecklas så att det i större utsträckning ges en samlad bild av hanteringen i riksdagen av EU-frågorna.

Samtliga grön- och vitböcker bör bli föremål för faktrapromemorior där det också anges när fristen för remissvar till kommissionen löper ut. Kopior av regeringens remissvar till kommissionen bör skickas till kammarkansliet för vidarebefordran till berört utskott. Regeringen bör redovisa expertkommittéer inom kommissionen samt de s.k. verkställighetskommittéerna för riksdagen samt vilka frågor som skall behandlas under ett visst lands ordförandeskap.

EU-nämnden borde fortsätta att verka enligt den praxis som utvecklats. Vidare framhölls det angelägna i att utskottens synpunkter beaktas i nämndens samråd med regeringen. Information från regeringen om EU-frågor bör planeras in mer långsiktigt och systematiskt i kammarens arbete.

Statsministern borde alltid lämna information i nära anslutning till möten i Europeiska rådet. När ett nytt ordförandeland presenterar sitt arbetsprogram skall det alltid övervägas om regeringen skall informera kammaren muntligt om sin syn på programmet. Regeringen borde överväga i vilken utsträckning EU-frågor kan tas upp i särskilda skrivelser eller i propositioner i olika sakfrågor. En särskild årlig EU-debatt där en företrädare för regeringen deltar borde anordnas.

Riksdagen godkände dessa riktlinjer och beslöt om en ändring av 10 kap. 1 § riksdagsordningen med innebörd att regeringen skall redovisa sitt agerande i Europeiska unionen för riksdagen (rskr. 273-276).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas synpunkter när det gäller utskottens roll i Europafrågorna. Dessa synpunkter ligger väl i linje med riksdagens riktlinjer våren 2001 för arbetet med EU-frågor. Riktlinjerna innebär att utskottens roll förstärks och lägger ett tydligt ansvar på utskotten när det gäller att följa EU-frågorna. När det gäller frågan om regeringens information förutsätter utskottet att regeringen på eget initiativ och på ett tidigt stadium lämnar utskotten information i viktigare frågor. Utskottet vill också hänvisa till att regeringen enligt 4 kap. 10 § riksdagsordningen har skyldighet att på begäran av ett utskott lämna upplysningar i fråga om arbetet inom Europeiska unionen på utskottets ämnesområde. Mot denna bakgrund anser utskottet inte att ett tillkännagivande till regeringen i frågan är nödvändig. Motion K426 yrkande 7 (kd) avstyrks följaktligen.

Edgång vid utfrågningar i konstitutionsutskottet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om edgång i konstitutionsutskottets utfrågningar med hänvisning till tidigare ställningstagande att en sådan ordning skulle ge utfrågningarna en förändrad karaktär.

Motionen

I motion K316 av Elizabeth Nyström och Maud Ekendahl (m) begärs i syfte att öka förtroendet och legitimiteten i konstitutionsutskottets utfrågningar att utfrågningar i utskottet skall kunna ske under ed. Enligt motionen får man alltför ofta uppleva att ord står mot ord vid konstitutionsutskottets utfrågningar.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare vid flera tillfällen behandlat frågan om edgång eller sanningsförsäkran vid utskottsutfrågningar. I betänkande 1990/91:KU42 Riksdagens arbetsformer hänvisades till att utskottet tidigare vid flera tillfällen behandlat motioner om sanningsförsäkran vid utskottsutfrågningar. Senast hade detta skett våren 1990 (1989/90:KU36), då utskottet framhöll bl.a. att en regel om någon form av edgång eller sanningsförsäkran vid utskottsutfrågning för att få effekt måste vara kopplad till bestämmelser om plikt att delta i sådan utfrågning och att lämna upplysningar. Utfrågningarna skulle då få en helt annan karaktär än att vara ett led i utskottets inhämtande av sakupplysningar. Utskottet vidhöll 1991 denna uppfattning och avstyrkte den ifrågavarande motionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller med hänsyn till utfrågningarnas karaktär fortfarande sin bedömning att någon form av edgång eller sanningsförsäkran för konstitutionsutskottets utfrågningar inte bör införas. Motion K316 (m) avstyrks.

Debattordningen vid frågestunder

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om debattordningen vid frågestunder.

Motionen

I motion K212 av Rolf Gunnarsson (m) begärs att debattordningen vid riksdagens frågestunder förändras. Enligt motionären har ordningen med att statsrådet har sista ordet missbrukats vid många tillfällen. Den som frågar bör i stället ha sista ordet eftersom det är regeringens ledamöter som kommer till riksdagen för att utfrågas och inte tvärtom.

Gällande regler

Enligt 6 kap. 3 § riksdagsordningen framställs muntlig fråga vid frågestund som anordnas i kammaren. Talmannen beslutar om vem som skall få ordet vid frågestund. Enligt anvisningar av talmannen skall frågor och svar vara

korta och i princip inte överstiga en minut. Frågeställaren kan enligt anvisningarna normalt räkna med att få ordet för minst en följdfråga eller kommentar. Vanligen får statsrådet det sista inlägget i ett replikskifte men talmannen kan, om det finns skäl, ge frågeställaren ordet för ett avslutande inlägg.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är inte berett ändra den regel i riksdagsordningen som föreskriver att talmannen beslutar om vem som skall få ordet i frågestund. Talmannens nu gällande anvisningar ger utrymme för att frågeställaren i särskilda fall ges sista ordet. Frågan om en ändring av anvisningarna är en fråga för talmannen och inget hindrar att frågan tas upp t. ex. i talmannens samråd med de särskilda företrädarna för partigrupperna. Utskottet avstyrker motion K212 (m).

Registrering av lobbare

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om registrering av lobbare med hänvisning till att en proposition om demokratifrågor bör avvaktas.

Motionen

I motion K380 av Bertil Persson (m) begärs att riksdagen beslutar om registrering av lobbare. Lobbning i syfte att påverka de politiska besluten är enligt motionären en snabbt växande verksamhet, och behovet av transparens och etik är stort. Även om transparens och etik noga iakttas av de flesta företag i branschen är det för politikerna utomordentligt angeläget att uppdragsgivares identitet och uppdragens innehåll alltid är uppenbara och att lämnade uppgifter är korrekta. Med detta syfte har såväl kongressen i USA som Europaparlamentet infört en registreringsskyldighet. Eftersom systemet enligt motionären visat sig fungera bra för båda parter är det angeläget att pröva ett liknande system i Sverige.

Tidigare behandling

En liknande motion som den nu aktuella avstyrktes av utskottet hösten 2000 (bet. 2000/01:KU4) under hänvisning till att det pågående arbetet i Regeringskansliet med anledning av Demokratiutredningens slutbetänkande borde avvaktas. Utskottet redovisade en tidigare utskottsbehandling av frågan (bet. 1997/98:KU27), då det gjordes en allmän genomgång av frågan om lobbingsverksamhet, både i Sverige och andra länder samt i Europaparlamentet.

Utskottets ställningstagande

En proposition om demokratifrågor är aviserad till december 2001. Utskottet vidhåller sin tidigare bedömning att denna proposition bör avvaktas. Motion K380 avstyrks.

Teknisk utrustning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsyrkanden om användningen av bärbara datorer i kammare och utskott med hänvisning till tidigare ställningstaganden att detta är en fråga för talmannen och de särskilda företrädarna för partigrupperna respektive för ordförandekonferensen. Ett motionsyrkande om ledamöternas tillgång till teknisk utrustning avstyrks med hänvisning till en dialog som pågår i Rådet för ledamotsnära frågor.

Motionerna

Per Bill (m) begär i motion K214 att det blir tillåtet för ledamöterna att använda bärbara datorer under utskottssammanträden (yrkande 1) och i kammaren (yrkande 2). Det är enligt motionären dags för riksdagen att omfatta den nya tekniken på riktigt och inte bara tala om dess förträfflighet. Datorn borde vara ett lika självklart hjälpmedel i riksdagsarbetet som papper och penna.

Sven-Erik Österberg (s) begär i motion K379 ett tillkännagivande om behovet av ökad tillgång på teknisk utrustning för riksdagens ledamöter. Det bör enligt motionen göras en särskild översyn beträffande den tekniska utrustning riksdagen erbjuder ledamöterna. Översynen bör gälla möjligheterna att uppdatera utrustningen samt behovet av och tillgången till ny utrustning och hur den sammanfaller med ledamöternas behov.

Tidigare riksdagsbehandling m.m.

Konstitutionsutskottet avstyrkte våren 1998 ett motionsyrkande om att bärbara datorer i plenisalen borde tillåtas (bet. 1997/98:KU27 s. 50). Enligt utskottets mening borde riksdagen inte alltför detaljerat reglera vad som är tillåtet och inte tillåtet att göra under överläggningarna i kammaren. Den fråga som aktualiserades i motionen och liknande andra frågor borde avgöras av talmannen, eventuellt efter diskussion i talmanskonferensen, som kunde ta initiativ i fråga om reglering av ordningsfrågor, om så var påkallat.

Hösten 2000 avstyrkte utskottet motionsyrkanden om användningen av bärbara datorer i utskott och kammare (bet. 2000/01:KU4). Utskottet ansåg fortfarande att frågan om bärbara datorer i kammaren liksom liknande andra borde avgöras av talmannen om det behövdes efter diskussion i riksdagsstyrelsen och med de särskilda företrädarna för partigrupperna som kunde ta initiativ i fråga om reglering av ordningsfrågor. Frågan om användningen av bärbara datorer under utskottssammanträden kunde tas upp i ordförandekonferensen med utskottens ordförande. Något särskilt initiativ med anledning av motionerna var enligt utskottets mening inte nödvändigt.

Enligt 6 kap. 2 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter tillhandahålls riksdagens ledamöter sådan teknisk utrustning som är av väsentlig betydelse för utförande av uppdraget som ledamot i riksdagen.

Enligt riksdagsstyrelsens tillämpningsföreskrifter (RFS 1995:4) skall ledamot på riksdagsförvaltningens bekostnad erbjudas pc-enhet i hemmet eller i alternativbostad, uppkopplingsbar mot riksdagens datasystem, telefax, telefonabonnemang för kommunikation och tjänstesamtal och personsökare.

Närmare precisering av vad som är att hänföra till sådan utrustning och tillbehör m.m. som skall tillhandahållas beslutas av riksdagsdirektören efter samråd med Rådet för ledamotsnära frågor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande om användning av datorer i kammare och utskott. Motion K214 yrkandena 1 och 2 (m) avstyrks.

Planering för vilken teknisk utrustning med tillbehör som skall tillhandahållas riksdagsledamöterna efter valet 2002 pågår inom riksdagsförvaltningen. Arbetet med kravspecifikation inför upphandling sker i dialog med Rådet för ledamotsnära frågor som förmedlar information till och inhämtar synpunkter från partigrupperna. Det ordnas också seminarier för intresserade ledamöter. Det kan enligt utskottet förutsättas att frågan fortlöpande tas upp i Rådet för ledamotsnära frågor. Motion K379 avstyrks.

Riksdagens IT-policy

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsyrkanden om riksdagens IT-policy med hänvisning till tidigare ställningstagande att detta är en fråga för riksdagsstyrelsen.

Motionen

I motion Ub533 yrkande 6 av Per-Richard Molén m.fl. (m) begärs ett tillkännagivande om riksdagens IT-policy. Motionärerna framhåller att riksdagen som arbetsgivare har ett särskilt ansvar. De riktlinjer som nu finns saknar verklighetsförankring och är omoderna. Riksdagen måste visa att den finns i framkanten av utvecklingen och ta fram nya moderna och offensiva IT-riktlinjer där människor utveckling bejakas.

Samma synpunkter förs fram i motion K231 av Per Bill (m), där det begärs nya riktlinjer för användning av Internet och elektronisk post (e-post) vid datorer anslutna till riksdagsförvaltningens nätverk (yrkande 1). De nya riktlinjerna skall utgå från en modern och offensiv IT-policy som speglar ett förtroende för riksdagens ledamöter och medarbetare och stimulerar arbete och engagemang (yrkande 2). Enligt motionären är det lika naturligt att på sin lediga tid sälja fondandelar som att skicka e-post. Riksdagens riktlinjer gäller alla men det är bara de anställda som kontrolleras. Reglerna antyder att riksdagen inte litar på sina medarbetare och tillämpar en snarstucken personalpolitik. Motionären anser att storebrorsmentaliteten måste försvinna till förmån

för tillit och stimulans. Riksdagen måste ta fram nya, moderna och offensiva IT-riktlinjer där människor och utveckling bejakas.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet behandlade hösten 2000 ett motionsyrkande liknande de nu aktuella (bet. 2000/01:KU4). Utskottet hänvisade till att riksdagens Internetpolicy nyligen antagits (juni 2000) och framhöll att det är riksdagsstyrelsen som har att fatta beslut i denna typ av frågor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande. Motionerna Ub533 yrkande 6 (m) och K231 yrkandena 1 och 2 (m) avstyrks.

Registrering av ledamöters ekonomiska intressen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om att registret över riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen skall göras obligatoriskt. Utskottet hänvisar till att en utvärdering bör avvaktas. Jämför reservation 6 (v och mp).

Motionen

I motion K329 av Bengt Silfverstrand (s) begärs att registret över riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen görs obligatoriskt. Enligt motionen är det mot bakgrund av att utvärdering av registret ännu inte redovisats hög tid att riksdagen fattar beslut i frågan om obligatorisk registrering. Av det förhållandet att ett stort antal ledamöter avstår från att redovisa sina privata ekonomiska intressen och sidouppdrag kan man enligt motionären bara dra en slutsats, nämligen att en frivillig registrering inte är tillfyllest för att uppnå syftet med registret.

Tidigare behandling m.m.

Hösten 2000 avstyrkte utskottet (bet. 2000/01:KU4) ett par motioner i samma syfte som den nu aktuella. Utskottet hänvisade till ett tidigare uttalande i samband med att utskottet våren 1996 behandlade förslaget till lag om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen (bet. 1995/96:KU13). Utskottet framhöll då att det var angeläget att de första årens erfarenheter tas till vara och att nödvändiga justeringar och förbättringar görs så snart det är möjligt. Utskottet förutsatte att den utvärdering som föreslagits av den arbetsgrupp som utarbetat lagförslaget skulle komma till stånd i lämpligt sammanhang.

Vid behandlingen hösten 2000 av frågan framhöll utskottet att det var angeläget att denna utvärdering nu kom till stånd för att ligga till grund för

bedömningar om huruvida ändringar i lagen kan behöva göras. En sådan utvärdering borde enligt utskottet föreligga innan utskottet tog ställning till frågan om en obligatorisk registrering. Utskottet, som förutsatte att utvärderingen skulle komma till stånd, ansåg inte att ett initiativ med anledning av motionerna var nödvändigt.

Frågan om formerna för en utvärdering av lagen (1996:810) om registrering av ledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen är för närvarande föremål för överväganden i riksdagsstyrelsen.

Utskottets ställningstagande

Inom riksdagsstyrelsen förbereds en utvärdering av lagen om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen. En kartläggning har genomförts av kammarkansliet. Utskottet vidhåller sin bedömning att utvärderingen bör avvaktas innan ställning tas till frågan om obligatorisk registrering. Motion K329 (s) avstyrks.

Regionalt riksdagskontor i Göteborg

Utskottets förslaget i korthet

Utskottet avstyrker en motion om ett riksdagskontor i Göteborg med hänvisning till tidigare ställningstagande att det ligger närmare till hands att bygga på verksamhet som redan finns, som medborgarkontor och bibliotek och att detta är en fråga för riksdagsförvaltningen.

Jämför reservation 7 (fp).

Motionen

I motion K256 av Eva Flyborg m.fl. (fp, s, kd, mp, v) begärs att det inrättas ett regionalt riksdagskontor i Göteborg. Motionärerna framhåller att avståndet mellan väljare och valda måste bli kortare, särskilt för den överväldigande majoritet som bor utanför Stockholm. Om det finns möjlighet att inhämta information om riksdagsarbetet känner människor det lättare att även själva delta i debatten och den politiska beslutsprocessen, utan att vara partipolitiskt anknutna. Därför behöver riksdagen inrätta ett antal regionala riksdagskontor i landet med början i Göteborg. Vid ett sådant kontor kan kammardebatter, frågestunder, interpellationer m.m. hela tiden vara uppkopplade på storbilds-TV. Förslagsvis kan även de lokala riksdagsledamöterna bemanna kontoret enligt ett rullande schema. Kostnaderna för kontoret bör kunna finansieras inom givna budgetramar.

Tidigare behandling

Hösten 2000 behandlade utskottet en likalydande motion (bet. 2000/01:KU4). Utskottet delade motionärernas uppfattning om det angelägna i att göra in-

formationen om riksdagsarbetet lättillgänglig framför allt för dem som bor utanför Stockholm. Utskottet var dock inte berett att förorda en sådan lösning som föreslogs i motionen. Närmare till hands låg enligt utskottets mening att bygga på verksamhet som redan finns, som medborgarkontor och bibliotek. I sådana lokaler kan bl.a. informationsmaterial ställas ut genom riksdagens försorg och ges möjligheter att nå riksdagsinformationen genom Internet. Detta är emellertid en fråga för riksdagsförvaltningen. Enligt utskottets mening var något särskilt initiativ med anledning av motionen inte nödvändigt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin tidigare bedömning och avstyrker motion K256 (fp, s, kd, mp, v).

Högvakt vid riksdagen och Sagerska huset

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om högvakten och ett yrkande om säkerheten i riksdagen. När det gäller säkerhetsfrågorna hänvisar utskottet till pågående översyn och till att informationsrutinerna närmast är en fråga för riksdagsdirektören eller riksdagsstyrelsen. Utskottet anser vidare att den nuvarande lagstiftningen om säkerhetskontroll i riksdagen är väl avvägd.

Motionen

Magnus Jacobsson (kd) begär i motion K296 att högvaktens bevakningsområde utökas till riksdagshuset och Sagerska palatset (yrkande 1). Härigenom kan säkerheten samtidigt höjas. En ytterligare åtgärd i syfte att höja säkerheten för riksdagen är att ledamöter och personal med jämna mellanrum får utbildning om riksdagens säkerhetsrutiner. En tredje förbättring som snarast bör göras är enligt motionären att göra det obligatoriskt för besökare på besöksläktaren att gå igenom en metalldetektor, vilket skulle minska hotbilden samtidigt som besökarna i riksdagen inte utsätts för en onödigt hård kontroll (yrkande 2).

Gällande regler

Enligt 9 kap. 1 § förordningen (1996:927) med bestämmelser för Försvarsmaktens personal skall militär personal svara för vakttjänsten vid statschefens residens. Närmare bestämmelser för högvakten meddelas enligt paragrafen av Försvarsmakten. Försvarsmakten har avtal med Polisen om hur vakttjänsten organiseras i förhållande till ordningsmakten.

Enligt 2 kap. 4 § riksdagsordningen är sammanträde med kammaren offentligt. Enligt 1 § lagen (1988:144) om säkerhetskontroll vid sammanträde med riksdagens kammare och utskott får säkerhetskontroll äga rum i syfte att

förebygga att det i riksdagens lokaler förövas brott som innebär en allvarlig fara för någons liv, hälsa eller frihet eller för omfattande förstörelse av egendom.

Beslut om säkerhetskontroll fattas enligt 2 § av talmannen och skall avse visst tillfälle eller, då det gäller sammanträde med riksdagens kammare eller offentlig del av sammanträde med ett utskott, visst sammanträde eller viss tid.

Vid säkerhetskontroll skall enligt 4 § vapen och andra föremål som är ägnade att komma till användning vid brott som avses i 1 § eftersökas. För detta ändamål får kroppsvisitation äga rum. Kroppsvisitation som sker på annat sätt än genom användande av metalldetektor eller liknande anordning får enligt 5 § utföras endast av polisman

I förarbetena till lagen (bet. KU 1987/88:34) framhölls att riksdagen vid upprepade tillfällen uttalat att öppenheten i vårt statsskick utgör en grundläggande förutsättning för vårt demokratiska samhällssystem och att detta förhållande självfallet skall prägla arbetet i riksdagen i dess egenskap av ledande statsorgan. Kontrollåtgärder som syftar till att förebygga brott eller förhindra störningar av allmän ordning och säkerhet kunde innebära mer eller mindre kännbara inskränkningar i lagskyddade fri- och rättigheter. Vid bedömningen av vilka begränsningar som får göras skall särskilt beaktas vikten av vidast möjliga yttrande- och informationsfrihet. Detta gäller i hög grad i politiska angelägenheter och därmed också allmänhetens tillträde till sammanträden med politiska församlingar. Det borde dock enligt utskottet införas en möjlighet för riksdagen att i vissa extraordinära situationer kunna besluta säkerhetskontroll vid bl.a. sammanträde med riksdagens kammare.

För närvarande gäller enligt talmannens beslut säkerhetskontroll för tiden den 1 oktober – den 15 december 2001, vilket innebär att besökare till åhörarläktaren under denna tid måste passera genom metalldetektor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser inte att det finns tillräckliga skäl för att högvaktens bevakningsområde skall utvidgas till att omfatta Riksdagshuset och Sagerska huset. Motion K296 (kd) yrkande 1 avstyrks följaktligen.

När det gäller frågan om utbildning om riksdagens säkerhetsrutiner vill utskottet hänvisa till att ett inslag om dessa rutiner ingår i den introduktionsverksamhet som riktar sig till både tjänstemän och nyvalda ledamöter. Information om säkerhetsrutinerna ges vidare till partikanslierna, och utrymningsövningar genomförs regelbundet. För närvarande pågår en övergripande översyn av riksdagens säkerhetsrutiner, och det kan förutsättas att information ges om nya rutiner. Frågan om omfattningen av säkerhetsinformationen är närmast en fråga för riksdagsdirektören eller riksdagsstyrelsen. Motion K296 (kd) yrkande 2 i denna del avstyrks.

När det gäller frågan om obligatorisk passering genom metalldetektor för besökare på åhörarläktaren anser utskottet att den nuvarande regleringen är väl avvägd mot bakgrund av å ena sidan säkerhetsriskerna i skilda situationer och å andra sidan hänsynen till besökarnas personliga integritet och behovet

av öppenhet. Utskottet är inte berett att förorda en längre gående reglering. Motion K296 (kd) yrkande 2 avstyrks också i denna del.

Samordning av riksdagens informations- och dokumentationsverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om att utredningstjänsten, informationsenheten och IT-avdelningen organisatoriskt bör föras till Riksdagsbiblioteket.

Motionen

I motion K274 av Bertil Persson (m) begärs att riksdagen kraftsamlar sin kunskaps- och dokumentationsverksamhet. För en effektiv service åt riksdagsledamöterna är det enligt motionen angeläget att informationsservice och omvärldsbevakning samordnas och förses med erforderlig serviceverksamhet. Avdelningen för kunskapsförsörjning (Riksdagsbiblioteket) bör därför tillföras inte bara utredningstjänsten utan även informationsenheten och IT-avdelningen. Bibliotekets vana vid att arbeta användarorienterat och serviceinriktat kan då kombineras med ett effektivt utnyttjande av tillgängliga och nödvändiga resurser.

Tidigare behandling

Hösten 2000 behandlade utskottet ett motionsyrkande om att dataenheten skulle infogas i Riksdagsbiblioteket med en liknande motivering som i den nu aktuella motionen (bet. 2000/01:KU4). Utskottet framhöll att det ankommer på riksdagsförvaltningens ledning att besluta om förvaltningens organisation. Riksdagsstyrelsen skall pröva om förvaltningens verksamhet bedrivs effektivt och i överensstämmelse med syftet för verksamheten. Något särskilt initiativ med anledning av motionen om dataenhetens organisatoriska tillhörighet ansågs inte påkallat.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande att det är en uppgift för riksdagsstyrelsen att pröva om förvaltningen bedrivs effektivt och i överensstämmelse med sitt syfte. Motion K274 (m) avstyrks.

Skolelevers besök i riksdagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om bidrag till skolelevers besök i riksdagen. Utskottet hänvisar till pågående informationsinsatser för skolelever och vidhåller ett tidigare ställningstagande att detta närmast är en fråga för riksdagsförvaltningen.

Motionen

Rolf Gunnarsson (m) begär i motion K202 ett tillkännagivande till riksdagsstyrelsen om bidrag till skolelevers besök i riksdagen. Alla skolklasser har enligt motionen inte råd med resan till Stockholm. Sveriges riksdag borde kunna betala en viss del av verksamheten.

Tidigare behandling

Hösten 2000 behandlade utskottet ett snarlikt motionsyrkande (bet. 2000/01:KU4). Utskottet redovisade inslag i riksdagens omfattande informationsverksamhet, bl.a. en tävling för gymnasieklasser på avstånd från Stockholm, vars tre vinster var resa till riksdagen för bl.a. samtal med talmannen och riksdagsledamöter. Enligt utskottets mening var den informationsinsats som tagits upp i bl.a. den ifrågavarande motionen närmast en fråga för riksdagsförvaltningen. Utskottet var inte berett att förordna något initiativ med anledning av motionen.

Utskottets ställningstagande

Under det senaste året har riksdagen fortsatt med att i viss utsträckning bekosta resor för skolelevers besök i riksdagen. Inom ramen för projektet Vardagsdemokrati inbjöds skolklasser i Gotlands, Kalmar, Värmlands och Hallands län att tävla om en resa till riksdagen. De tre vinnande klasserna, totalt ca 90 personer inklusive medföljande lärare, besökte riksdagen en hel dag med olika programaktiviteter. Riksdagen bekostade resan till Stockholm och uppehållet under dagen. Elevprojektet Ungdomens riksdag innebär att 349 ungdomsdelegater från hela landet kommer att bjudas till riksdagen, som bekostar resan till Stockholm och uppehållet under en dag för dessa elever. Totalt har 139 klasser över hela landet anmält sig till projektet.

Utskottet anser liksom vid frågans behandling förra året att den begärda informationsinsatsen närmast är en fråga för riksdagsförvaltningen. Motion K202 (m) avstyrks därför.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Ledamöternas placering i plenisalen (punkt 5)

av Per Unckel (m), Ingvar Svensson (kd), Inger René (m), Lars Hjertén (m), Björn von der Esch (kd) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

5. Riksdagen beslutar att platsfördelningen i riksdagens plenisal skall ske efter partitillhörighet och inte efter valkrets. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:K227.

Ställningstagande

I nästan alla demokratier är ledamöterna placerade partivis. Det svenska sättet att ordna placeringen får närmast ses som en historisk kvarleva från den tid riksdagsledamöterna främst uppfattades som företrädare från sina valkretsar. I andra politiskt valda församlingar brukar inte en geografisk indelningsgrund följas. Kommunfullmäktigeledamöter och landstingsledamöter sitter ofta partivis, och samma förhållande råder i Europaparlamentet. Utskottet delar motionärernas bedömning att en platsfördelning i riksdagens plenisal efter partitillhörighet skulle skänka debatten större livfullhet och åskådlighet. Partiernas uppträdande i voteringar och skillnader i närvaro skulle kunna avläsas snabbt. Enligt utskottet bör således en förändring av ledamöternas placering i plenisalen genomföras inför nästa riksmöte. Motion K227 tillstyrks.

2. Europaparlamentarikers deltagande i riksdagsdebatter (punkt 8)

av Helena Bargholtz (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 8 borde ha följande lydelse:

8. Riksdagen beslutar att de svenska Europaparlamentarikerna skall ges möjlighet att delta i riksdagsdebatter. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:U301 yrkande 2.

Ställningstagande

Enligt utskottets mening är det angeläget att EU-frågorna förs närmare medborgarna och att Europaparlamentarikernas roll blir mer tydlig. Europaparlamentarikerna bör därför ges möjlighet att delta i särskilda debatter i riksdagen. Erfarenheterna från Nederländerna visar att det finns ett stort intresse av dessa debatter. Utskottet tillstyrker således motion U301 yrkande 2.

3. Budgetprocessen (punkt 10)

av Kenneth Kvist och Mats Einarsson (båda v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 10 borde ha följande lydelse:

10. Riksdagen beslutar att låta utvärdera budgetprocessen och därefter pröva förslag till förändringar i enlighet med vad som anförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:K332 och delvis motion 2001/02:K277.

Ställningstagande

Utskottet delar bedömningen i motion K332 att det nu efter de förändringar i budgetprocessen som beslutades våren 2001 är angeläget att gå vidare med en mer omfattande utvärdering som bl.a. sammanställer resultatet från redan genomförda utredningar. I utvärderingen bör ingå en bedömning av förutsättningarna för att kunna göra långsiktiga och korrekta utgiftsprognoser liksom utgiftstakens konsekvenser för konjunkturerna och införandet av ett inkomstgolv. Andra frågor som bör ingå i utvärderingen är utformningen av sparmålet samt nivån och användningen av budgeteringsmarginalen. Motion K332 tillstyrks följaktligen.

4. Utskottsorganisationen (punkt 12)

av Helena Bargholtz (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget under punkt 12 borde ha följande lydelse:

12. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som i reservation 4 anförs om förslag till ändringar i riksdagsordningen i syfte att miljö- och jordbruksutskottet skall ändras till natur- och miljöutskottet. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:K254 samt avslår motion 2001/02:K298 yrkandena 1 och 2 och 2001/02:K315 yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringen har med sin skrivning i budgetpropositionen när det gäller samordning av miljöpolitiken och ekologisk hållbar utveckling starkt argumente-

rat för att bereda natur- och miljöfrågor fristående från såväl t.ex. bostads- och kulturfrågor som jordbruks- och skolfrågor. Det behövs således en konsumentpolitik för maten, en naturvårdspolitik för den biologiska mångfalden, en kulturpolitik för kulturarvet och en näringspolitik för maten. Mot denna bakgrund är det angeläget att miljö- och jordbruksutskottet ändras till natur- och miljöutskottet och att utskottsorganisationen i övrigt anpassas till denna förändring. Riksdagen bör uppdraga åt riksdagsstyrelsen att lägga fram ett förslag i detta syfte. Motion K254 tillstyrks följaktligen.

5. Försvarsberedningens roll (punkt 13 – motiveringen)

av Per Unckel, Inger René, Lars Hjertén och Nils Fredrik Aurelius (alla m).

Ställningstagande

Vi anser att andra stycket av utskottets ställningstagande under rubriken Utskottsorganisationen borde ha följande lydelse:

När det gäller frågan om Försvarsberedningens betydelse för arbetet i försvarsutskottet vill utskottet hänvisa till att 7 kap. 2 § regeringsformen föreskriver en beredningsskyldighet för regeringen när det gäller regeringsärenden. I grundlagspropositionen (prop. 1973:90) framhölls att det ankommer på regeringen att avgöra hur den utredning bör bedrivas som anses behövlig som grundval för förslagen. Vidare betonades att parlamentariskt sammansatta kommittéer var ett utomordentligt värdefullt inslag vid beredningen av lagstiftningsärenden och andra likartade viktigare ärenden.

Enligt utskottets mening är det angeläget att regeringens förslag bereds på ett sätt som tillgodoser såväl de kvalitativa aspekterna som behovet av en öppen debatt. Från båda dessa utgångspunkter kan beredningar av Försvarsberedningens typ utgöra ett problem eftersom de representerar ett mellanting mellan utredning och regeringsberedning. Utskottet är dock inte berett att nu tillstyrka motion K315 yrkande 2.

6. Registrering av ledamöters ekonomiska intressen (punkt 21)

av Kenneth Kvist (v), Mats Einarsson (v) och Per Lager (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 21 borde ha följande lydelse:

21. Riksdagen antar reservanternas i bilaga 3 intagna förslag till lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:K329.

Ställningstagande

Motivet för införandet av lagen om registrering av riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen var behovet av en större öppenhet kring uppdraget som riksdagsledamot. I förarbetena till lagen framhölls det befo-

gade allmänna intresset av sådan information. Ett sextiototal riksdagsledamöter har valt att inte anmäla sig till registret. Andelen som inte anmält sina förhållanden till registret är därigenom så stort att det kan ifrågasättas om syftet med lagen uppnåtts. Utskottet vill understryka att registret fyller en viktig funktion för förtroendet för riksdagens ledamöter och delar motionärens bedömning att det är angeläget att registret görs heltäckande. Det saknas enligt utskottets mening anledning att avvakta den utvärdering som aviserats för sex år sedan och ännu inte kommit till stånd. Utskottet föreslår därför att de bestämmelser i lagen som reglerar inslaget av frivillighet upphävs.

7. Regionalt riksdagskontor i Göteborg (punkt 22)

av Helena Bargholtz (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 22 borde ha följande lydelse:

22. Riksdagen beslutar att inrätta ett riksdagskontor i Göteborg. Därmed bifaller riksdagen motion 2001/02:K256.

Ställningstagande

Som framhålls i motion K256 är det angeläget att information om riksdagsarbetet är lättillgänglig. Därigenom blir det lättare för människor att själva delta i debatter och i den politiska beslutsprocessen även utan att ha partipolitiska knytningar. Riksdagshuset, Riksdagens informationscentrum och Riksdagsbiblioteket ligger alla i Stockholm. Det behövs enligt utskottets mening regionala riksdagskontor i landet. Det första bör inrättas i Göteborg. Vid ett sådant kontor bör kammardebatter, frågestunder, interpellationer m.m. visas på storbilds-TV. Där bör finnas personal som kan besvara frågor och assistera vid sökningar i Rixlex o.d. Vidare bör riksdagsledamöter kunna bemanna kontoret enligt ett rullande schema.

Regionala riksdagskontor kommer att förstärka riksdagens möjligheter att nå ut med väsentlig samhällsinformation och dessutom inte minst ge människor ökat tillträde till politikens och beslutsfattandets värld. Utskottet anser således att riksdagen nu bör besluta att inrätta ett regionalt riksdagskontor i Göteborg. Motion K256 tillstyrks följaktligen.

Särskilt yttrande

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttrande. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Budgetprocessen (punkt 10)

Ingvar Svensson och Björn von der Esch (båda kd) anser:

Tanken med rambudgetmodellen var att det andra steget i riksdagens budgetprocess skulle vara fyllt av flexibilitet och vitalitet. I stället innebär systemet låsning och rigiditet. De goda föresatserna räckte inte.

Det förhållandet att både anslag och anslagsvillkor för ett helt utgiftsområde skall beslutas i ett klubbslag innebär en fördel för en regering och särskilt en minoritetsregering. Systemet minskar dock riksdagens makt och innebär en nedgradering av det andra steget i budgetprocessen.

Varje oppositionsparti vill i budgetbesluten visa upp sina helhetsbilder. Men skulle man i någon fråga faktiskt kunna hitta en majoritet för en viss justering så är enda möjligheten att i alla andra frågor ställa upp bakom regeringsförslaget. Systemet innebär att andra steget i budgetprocessen framstår som relativt meningslöst.

Det bör finnas möjligheter att hitta en lösning för att åstadkomma en mer relevant och flexibel möjlighet att göra justeringar inom ett utgiftsområdes ram. Vi utgår från att frågan kommer upp under det kommande utvärderingsarbetet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Riksdagsstyrelsens förslag

I riksdagsstyrelsens förslag 2001/02:RS1 föreslås att riksdagen antar förslag till

1. lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter,
2. lag om ändring i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet.

Motioner från allmänna motionstiden

2001/02:K202 av Rolf Gunnarsson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut.

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anförts om bidrag till skolelevers besök i riksdagen.

2001/02:K209 av Rolf Gunnarsson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar att förtroendeuppdraget att sitta i riksdagsstyrelsen inte skall ge extra arvode.

2001/02:K211 av Rolf Gunnarsson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen uppdrar åt riksdagsstyrelsen att lägga fram förslag till ändringar i riksdagens arbetsår.

2001/02:K212 av Rolf Gunnarsson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anförts om förändring av debattordning vid riksdagens frågestunder.

2001/02:K214 av Per Bill (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen beslutar att det i samtliga utskott blir tillåtet att använda sig av bärbara datorer under pågående sammanträde.
2. Riksdagen beslutar att det blir tillåtet att använda sig av bärbara datorer i kammaren under pågående förhandlingar.

2001/02:K225 av Margareta Cederfelt (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar att riksdagsstyrelsen utarbetar ett förslag till utökad motionsrätt under riksdagsåret.

2001/02:K227 av Margareta Cederfelt (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar att stolarna i riksdagens kammare skall fördelas efter partitillhörighet.

2001/02:K231 av Per Bill (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen beslutar att uppdra åt riksdagsstyrelsen att skriva nya riktlinjer för användning av Internet och elektronisk post (e-post) vid datorer anslutna till riksdagsförvaltningens nätverk.

2. Riksdagen beslutar att dessa nya riktlinjer skall utgå från en modern, offensiv IT-policy som speglar ett förtroende för riksdagens ledamöter och medarbetare och stimulerar till arbete och engagemang.

2001/02:K252 av Harald Nordlund (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar om en ändring av motionstiden under riksdagsåret i enlighet med vad i motionen anförts.

2001/02:K254 av Harald Nordlund (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar om sådana förändringar i riksdagsordningen att miljö- och jordbruksutskottet ändras till natur- och miljöutskottet.

2001/02:K255 av Cristina Husmark Pehrsson och Lars Björkman (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar att tillse att lika regler gäller i riksdagens samtliga utskott vad gäller ersättares tjänstgöring.

2001/02:K256 av Eva Flyborg m.fl. (fp, s, kd, mp, v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar inrätta ett regionalt riksdagskontor i Göteborg.

2001/02:K274 av Bertil Persson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar om att kraftsamla sin kunskaps- och informationsverksamhet.

2001/02:K275 av Bertil Persson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar att motionsrubrikerna skall fastställas av motionärerna.

2001/02:K277 av Ingvar Svensson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen begär av riksdagsstyrelsen en utredning kring budgetprocessens andra steg med syfte att underlätta justeringar inom beslutad ram enligt vad i motionen anförts.

2001/02:K296 av Magnus Jacobsson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om utökade bevakningsområden för högvakten.

2. Riksdagen uppdrar åt riksdagsstyrelsen att se över säkerheten i Riksdagshuset.

2001/02:K298 av Amanda Agestav och Magnus Jacobsson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen uppdrar åt riksdagsstyrelsen att genomföra en utvärdering och reformering av utskottsindelningen.
2. Riksdagen beslutar slå samman utrikes- och försvarsutskotten.

2001/02:K315 av Margareta Viklund (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen beslutar om att en översyn görs av utskottsindelningen i enlighet med vad i motionen anförs.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av Försvarsberedningens tillsättning och uppgifter.

2001/02:K316 av Elizabeth Nyström och Maud Ekendahl (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar om att utfrågningar i konstitutionsutskottet skall kunna ske under ed i enlighet med vad i motionen anförs.

2001/02:K329 av Bengt Silfverstrand (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar att registret över riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen skall göras obligatoriskt.

2001/02:K332 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar låta utvärdera budgetprocessen och därefter pröva förslag till förändringar i enlighet med vad som anförs i motionen.

2001/02:K343 av Magnus Jacobsson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar ändra sina arbetsformer i enlighet med vad i motionen anförs.

2001/02:K363 av Monica Green (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar att uppdrar åt riksdagsstyrelsen att återkomma till riksdagen med förslag om ändrad tidpunkt för riksdagens öppnande i enlighet med vad i motionen anförs.

2001/02:K364 av Lars Lilja och Carin Lundberg (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anförs om förbättrade villkor för ersättare för riksdagsledamöter.

2001/02:K375 av Eva Flyborg (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar att ge riksdagsstyrelsen i uppdrag att återkomma till riksdagen med förslag till en reformerad motionstid i enlighet med vad som anförs i motionen.

2001/02:K376 av Tanja Linderborg (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar att avskaffa rätten till sammanträdesarvode för Riksdagens revisorer.

2001/02:K379 av Sven-Erik Österberg (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening om behovet av ökad tillgång av teknisk utrustning för riksdagens ledamöter.

2001/02:K380 av Bertil Persson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen beslutar om registrering av lobbyister verksamma inom riksdagen.

2001/02:K402 av Roy Hansson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om statsrådets deltagande i riksdagsarbetet.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om riksdagen som den viktigaste politiska arenan.

2001/02:K423 av Rigmor Stenmark (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anförts om temaår i riksdagsarbetet.

2001/02:K426 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att stärka de nationella parlamentens roll i beslutsprocessen.

2001/02:U301 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen beslutar att de svenska Europaparlamentarikerna ges möjlighet att delta i särskilda debatter i Sveriges riksdag.

2001/02:U347 av Ana Maria Narti m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

4. Riksdagen beslutar om upprepade ideologiska debatter i riksdagen i enlighet med vad i motionen anförts.

2001/02:Ub533 av Per-Richard Molén m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

6. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad i motionen anförts om riksdagens IT-policy.

BILAGA 2

Riksdagsstyrelsens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

dels att 9 kap. 6 §, 11 kap. 3 §, 13 kap. 7 och 8 §§ samt 15 kap. 2 § skall ha följande lydelse,

dels att punkt 1 i övergångsbestämmelserna till lagen (1997:1067) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***9 kap.**

6 §

Sjukpension skall *minskas med så-
dan ersättning enligt lagen (1962:381)
om allmän försäkring, annan författ-
ning eller kollektivavtal som avser
samma inkomstbortfall. Betalas ej hel
sjukpension, minskas avdraget i mot-
svarande mån.*

Sjukpension skall *på ett underlag
för egenpensionsförmåner upp till 7,5
basbelopp enligt lagen (1962:381) om
allmän försäkring minskas med sådan
ersättning enligt lagen (1976:380) om
arbetsskadeförsäkring som avser
samma inkomstbortfall. Betalas ej hel
sjukpension, minskas avdraget i mot-
svarande mån.*

11 kap.

3 §

Efterlevandepensionen betalas under
fem år från och med månaden efter
dödsfallet, *dock längst till den tidpunkt
då den avlidne ledamoten skulle ha
fyllt 70 år. Om ledamoten avgått med
ålderspension efter fyllda 65 år betalas
efterlevandepension längst under fem
år räknat från avgången.*

Efterlevandepensionen betalas under
fem år från och med månaden efter
dödsfallet. *Om ledamoten avgått före
fyllda 65 år betalas efterlevandepens-
ion längst till den tidpunkt då den
avlidne skulle ha fyllt 70 år. Det-
samma gäller om ledamoten avgått
med ålderspension då denne fyllde 65
år. Om ledamoten avgått med ålders-
pension efter fyllda 65 år betalas efter-
levandepension längst under fem år
räknat från avgången.*

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***13 kap.****7 §**

Underlaget för beräkning av inkomstgaranti utgörs av följande arvoden som betalas vid avgångstillfället

1. ledamotsarvode enligt 3 kap. 1 §,
2. tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 §,
3. arvoden för månad till riksdagsledamot enligt 1 § 1–4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Underlaget för beräkning av inkomstgaranti utgörs av följande arvoden som betalas vid avgångstillfället:

1. ledamotsarvode enligt 3 kap. 1 §,
2. tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 §,
3. arvoden för månad till riksdagsledamot enligt 1 § 1–4 *och 8* lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

8 §¹

Inkomstgarantin betalas för månad under det första garantiåret med 80 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och med 40 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp. För tid därefter betalas inkomstgaranti med följande andelar av garantiunderlaget i förhållande till ledamotens tid i riksdagen

66,0 procent av den del av garantiunderlagen som inte överstiger 1,67 basbelopp och 33 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 12 år,

60,5 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och 30,25 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 11 men ej 12 år,

Inkomstgarantin betalas för månad under det första garantiåret med 80 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och med 40 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp. För tid därefter betalas inkomstgaranti med följande andelar av garantiunderlaget i förhållande till ledamotens *sammanlagda* tid i riksdagen

66,0 procent av den del av garantiunderlagen som inte överstiger 1,67 basbelopp och 33 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 12 år,

60,5 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och 30,25 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 11 men ej 12 år,

¹Senaste lydelse 1997:1067.

Nuvarande lydelse

55,0 procent av den del av garanti-underlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och med 27,5 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 10 men ej 11 år,

49,5 procent av den del av garanti-underlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och med 24,75 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 9 men ej 10 år,

44,0 procent av den del av garanti-underlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och med 22 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 8 men ej 9 år,

38,5 procent av den del av garanti-underlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och med 19,25 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 7 men ej 8 år,

33,0 procent av den del av garanti-underlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och med 16,5 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 6 men ej 7 år.

Föreslagen lydelse

55,0 procent av den del av garanti-underlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och med 27,5 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 10 men ej 11 år,

49,5 procent av den del av garanti-underlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och med 24,75 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 9 men ej 10 år,

44,0 procent av den del av garanti-underlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och med 22 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 8 men ej 9 år,

38,5 procent av den del av garanti-underlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och med 19,25 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 7 men ej 8 år,

33,0 procent av den del av garanti-underlaget som inte överstiger 1,67 basbelopp och med 16,5 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 basbelopp efter minst 6 men ej 7 år.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

2 §

En riksdagsledamot har rätt till sjukvårdsförmåner motsvarande dem som tillkommer arbetstagare hos riksdagen.

Om det finns särskilda skäl kan en riksdagsledamot efter prövning av riksdagsförvaltningen få ersättning för kostnader för insatser i rehabiliteringssyfte

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998. *Bestämmelserna i 7 kap. 3 § 3 i sin nya lydelse tillämpas dock för tid från och med den 1 oktober 1995.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

2. Bestämmelserna i 13 kap. 7 § i sin nya lydelse tillämpas dock för tid från och med den 1 oktober 1995.

3. Bestämmelsen i 15 kap. 2 § skall tillämpas på framställningar om ersättningar som görs efter ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet att 3 kap. 4 §, 5 kap. 6 §, 7 kap. 3 § och 9 kap. 7 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 §.

För den som har varit både företrädare och riksdagsledamot utgörs det pensionsgrundande arvodet av

1. företrädararvode enligt 2 kap. 2 § denna lag och riksdagsarvode enligt 3 kap. 1 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter,

2. tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 § sistnämnda lag,

3. arvoden enligt 1 § 1–4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

För den som har varit både företrädare och riksdagsledamot utgörs det pensionsgrundande arvodet av

1. företrädararvode enligt 2 kap. 2 § denna lag och riksdagsarvode enligt 3 kap. 1 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter,

2. tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 § sistnämnda lag,

3. arvoden enligt 1 § 1–4 och 8 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

5 kap.

6 §

Sjukpensionen skall *minskas med sådan ersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, annan författning eller kollektivavtal* som avser samma inkomstbortfall. Betalas ej hel sjukpension, minskas avdraget i motsvarande mån.

Sjukpensionen skall *på ett underlag för egenpensionsförmåner upp till 7,5 basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring minskas med sådan ersättning enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring* som avser samma inkomstbortfall. Betalas ej hel sjukpension, minskas avdraget i motsvarande mån.

Har en företrädare eller en riksdagsledamot som tidigare varit företrädare fått sjukpension från Europaparlamentet skall sjukpension som lämnas enligt denna lag reduceras i motsvarande mån. Reducering skall endast göras när sjukpensionen från Europaparlamentet avser samma sjukperiod

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***7 kap.****3 §**

Efterlevandepensionen betalas under fem år från och med månaden efter dödsfallet, dock längst till den tidpunkt då den avlidne företrädaren eller riksdagsledamoten skulle ha fyllt 70 år. Om företrädaren eller riksdagsledamoten avgått med ålderspension efter fyllda 65 år, betalas efterlevandepension längst under fem år räknat från avgången.

Efterlevandepensionen betalas under fem år från och med månaden efter dödsfallet. Om företrädaren eller riksdagsledamoten avgått före fyllda 65 år betalas efterlevandepension längst till den tidpunkt då den avlidne skulle ha fyllt 70 år. Detsamma gäller om företrädaren eller riksdagsledamoten avgått med ålderspension då denne fyllde 65 år. Om företrädaren eller riksdagsledamoten avgått med ålderspension efter fyllda 65 år, betalas efterlevandepension längst under fem år räknat från avgången.

9 kap.**7 §**

Underlaget för beräkning av inkomstgarantin utgörs av följande arvoden som betalas vid avgångstillfället

1. företrädararvode enligt 2 kap. 2 § denna lag eller ledamotsarvode enligt 3 kap. 1 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter,

2. tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 § sistnämnda lag och

3. arvoden för månad till riksdagsledamot enligt 1 § 1–4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Underlaget för beräkning av inkomstgarantin utgörs av följande arvoden som betalas vid avgångstillfället

1. företrädararvode enligt 2 kap. 2 § denna lag eller ledamotsarvode enligt 3 kap. 1 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter,

2. tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 § sistnämnda lag och

3. arvoden för månad till riksdagsledamot enligt 1 § 1–4 och 8 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

2. Bestämmelserna i 3 kap. 4 § och 9 kap. 7 § i sin nya lydelse tillämpas dock för tid från och med den 1 juni 1996.

BILAGA 3

Reservanternas lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen

Härigenom föreskrivs att 4 §, 7 § och 9 § lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen skall upphöra att gälla med utgången av år 2001.